



## TERUG NAAR DE ROOTS

# Johan Creten

Weinig mensen weten het: Johan Creten (°1963, Sint-Truiden) was de eerste Belg die al tijdens zijn leven in het Louvre exposeerde. De avontuurlijke weg ernaartoe liep via Tienen, waar hij zijn eerste tentoonstelling in de schuur van *meneer dokter* organiseerde, en Gent, waar hij aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten zijn plek vond in het verlaten atelier voor keramiek. Nadien vertrok hij en werd nomade: *'Als ik in Antwerpen was geboren, was ik misschien wel in België gebleven.'* Deze lente komt Creten naar België en toont hij in het Middelheimmuseum bronzen beelden en keramische werken onder de noemer *De Storm*.



Creten: “Als ik in Antwerpen was geboren, was ik misschien wel in België gebleven”

De voorbije 25 jaar werkte Creten over de hele wereld, van Miami en Mexico tot Rome. Sinds 2007 woont en werkt hij in Parijs. Op een steenworp van de Notre-Dame vind ik op de deurbel van een oud industrieel pand het naambordje ‘Studio Creten’. Een vriendelijke Française verzoekt me door de intercom om de lift naar de vierde verdieping te nemen. Daar krijg ik koffie en een salontafelboek om u tegen te zeggen: een overzichtscatalogus met Cretens werk, uitgegeven door de vermaarde Galerie Perrotin.

Wanneer Johan Creten enkele minuten later breed glimlachend op me komt toegestapt torpedeert hij meteen mijn eerste vraag. In de loop van het gesprek volgen nog enkele atypische antwoorden, zoals het uitgeproeste *‘Jezus Christus! Wat een vraag voor een maandagochtend?!’*, of het ietwat verveelde *‘Moet ik dan in therapie, misschien?’* Tegenover me zit iemand die de dingen bij naam durft te noemen, zijn woorden weegt en de grenzen van taal respecteert. *‘Je antwoorden vind je in mijn beelden’*, klinkt het dan.

Ik vis naar anekdotes. Over hoe hij begin jaren zeventig als kind een handelje begon met de lokale specialist in tekengereedschap en schildersmateriaal: kunstenaarsbenodigheden in ruil voor afgewerkte kunstwerken. Over hoe hij in de jaren tachtig naar Parijs lifte, om in de bibliotheek van het Centre Pompidou een indrukwekkende hoeveelheid kennis over kunstgeschiedenis bij elkaar te lezen. Over zijn expositie *Kunstkamer* in Galerie Meyer, waarbij hij ’s avonds de werken mee op wandel nam om er mee voor de Moulin Rouge te gaan zitten. Over het rondzwerven in de jaren negentig. Maar Creten hapt niet toe. *‘Die zaken kun je ook op andere plekken lezen’*, wuift hij de vragen weg.

### Uitkijken naar zomerstormen

Wanneer het gesprek over de komende tentoonstelling in het Middelheimmuseum gaat, zit Creten op het puntje van zijn stoel. *‘Ik ben vijfzig nu. Het is de eerste keer dat mijn werk op zo’n grote schaal in een museum in België te zien zal zijn. Al ben ik nooit helemaal weg geweest, toch is dat wat thuiskomen. En thuis laten zien waar je al die tijd mee bezig bent geweest. Het is heel mooi om dat op deze leeftijd al te kunnen doen.’*

Tijdens het vertellen graaien zijn handen in het rond, op zoek naar materiaal om te tonen: illustraties in kunstboeken, kleine beeldjes uit klei op het bureau, schilderijen op internet, foto’s van recent werk op zijn tablet. Wanneer hij aanstalten maakt om een schaalmodel van het vogelachtige beeld *Pliny’s Sorrow*, dat er loodzwaar uitziet en boven ons uittorent, om te draaien, overweeg ik even om zijn enthousiasme te temperen. *‘Een model uit schuim, met de computer gemaakt’*, grijnst hij. En de actie treft doel: door het beeld om te draaien illustreert Creten dat je zijn werken langs verschillende kanten moet benaderen, bekijken, betasten en besnuffelen. Hij toont dat het beeld dat vooraan iets dreigends uitstraalt, achteraan een heel fragiele structuur heeft.

Creten, die de locaties van zijn tentoonstellingen met zorg selecteert, vertelt met evenveel enthousiasme over het Middelheimmuseum als over zijn eigen beelden. In gedachten flaneert hij al rond in het park. Hij vertelt lyrisch over de sfeer die hij er wil creëren. *‘De beelden spelen met schaal en met de natuur rondom. Ze treden in relatie met de lucht en de bomen. Ik wil mensen schoonheid geven en hen verrassen. En hen een mooi moment in de tuin geven, met zon en wind en de regen die over de beelden heen gaat. Of mistige ochtenden. Ik hoop dat we ook een mooie zomerstorm krijgen.’*

### Met hart en ziel

'De Storm' verwijst naar meer dan het natuurelement alleen. Hoewel Creten door veel kunstenners als enigmatisch wordt omschreven, vertelt hij helder over zijn werk. *'Waarom zou ik een werk geen titel geven, zodat mensen er vat op krijgen? De tentoonstelling gaat over de innerlijke storm die soms diep in ons woedt; over jezelf ontdekken; over seksualiteit en liefde. Ieder van ons heeft daar vroeg of laat mee te maken. Ook op maatschappelijk*

*vlak kan het stormen. De gemeenschap kampt er in het algemeen mee.'* De tentoonstelling heeft een thematische opdeling. In verschillende secties gaat het over politiek en samenleving, over het onderbewuste, over de bakermat en over het lot.

Toch wil Creten niet veel woorden vuilmaken aan het duiden van zijn werken. *'Mensen kunnen in het Middelheimpark van het ene beeld naar het andere lopen en hun eigen verhaal schrijven.'* Elk beeld is onderbouwd met een idee. Maar dat hoeft je niet onmiddellijk te zien. De beelden zijn geen pamfletten. Met nadenken alleen krijg je trouwens ook niet altijd toegang tot de beelden. *'Je moet een beeld aftasten. Letterlijk met je handen. Maar ook met je onderbuik, je buik, je hoofd én met je hart.'*

Vaak zijn de verhalen die mensen samenstellen, of de reacties die mensen hebben, niet ver af van wat hij hoopt, voegt Creten eraan toe. In deze expo

komt een werk met als titel *Le Banc des Amoureux*, waarbij het publiek wordt uitgenodigd om plaats te nemen en foto's ervan op Facebook te posten. *'Ik wil dat de bank van de geliefden gebruikt wordt.'* Zo kunnen mensen die komen kijken hun verhaal ook delen.

### Hoogtechnologische oerkreten

Johan Creten reist nog steeds veel. *'Ik heb hier wel een klein atelier in het 19de arrondissement, maar dat is mijn muizenest, waar ik teken en maquettes maak. De beelden zelf worden op andere plekken gemaakt, bijvoorbeeld bij Art Casting in Oudenaarde.'*

Exact een week na ons gesprek in Parijs ontmoeten we elkaar daar opnieuw. *'Hier vermengt het klassieke ambachtswerk zich met vooruitstrevende hoogtechnologische processen. Het is spannend dat je traditie kunt combineren met hedendaagse innovaties.'* Wanneer onze fotograaf enkele overzichtsbeelden maakt van de werkplaats, wordt hij op de vingers getikt. *'Geen foto's waar werken van an-*

Creten: "Het is spannend om traditie te combineren met hedendaagse innovaties"



Creten: “Toen ik in de jaren tachtig met keramiek begon te werken was dat taboe in de moderne kunst”

*dere kunstenaars op staan. En ook geen foto's van de technische installaties.' Liggen de staatsgeheimen van de kunstwereld hier verborgen?*

We krijgen een rondleiding. Her en der verspreid, zijn stukken beelden te vinden. Het lijken wel gigantische, loodzware puzzels. 'De Storm wordt technisch gezien een hoogstandje. Er komen gigantische beelden, waar jaren aan gewerkt is. Er zullen hijskranen en vrachtwagens nodig zijn om alles op zijn plek te krijgen. Gelukkig is er ontzettend veel ondersteuning van het Middelheimmuseum.'

Creten geniet ervan om zijn beelden tot leven te zien komen en – zelfs in een net pak – voelt hij zich helemaal thuis in deze omgeving. Of hij zich dan ook ambachtsman voelt? 'Ik voel mij kunstenaar. Maar een kunstenaar die zelf ook heel graag zijn handen vuilmaakt. In de jaren tachtig, toen ik met keramiek begon te werken was dat taboe in de moderne kunst. Intellectueel bezig zijn staat zoveel chiquer dan met je handen werken. Wanneer ik met mijn handen in de klei zit, ben ik rechtstreeks verbonden met de aarde. En als die klei dan gebakken wordt, dan heb je ook de band met het vuur. Dat is ook zo bij het gieten van het brons. En dat is natuurlijk iets heel mysterieus.' | Th.A. | Foto's Jens Mollenvanger



Gulden Snede  
02.02.2014-23.03.2014  
<http://transit.be>

De Storm  
24.05.2014-14.09.2014  
[www.middelheimmuseum.be](http://www.middelheimmuseum.be)